

jeugd Bas Maliepaard

Spionne voor Willem van Oranje

De avonturen van Gitte, een Vlaams-Spaans meisje dat eind zestiende eeuw door de Nederlanden en Spanje trekt is een echte aanrader, voor pubers én volwassenen.

'Galgenmeid' bereikte me pas in de laatste week van 2010 en kwam daardoor niet voor op het lijstje met beste boeken van het jaar. Daar hoort het eigenlijk wel thuis. Deze vuistdikke, goed gedocumenteerde schelmenroman beschrijft het avontuurlijke leven van de Antwerpse dievegge Gitte, die eind zestiende eeuw voor galg en rad opgroeit, maar het tegen wil en dank schopt tot spion van Oranje bij de Spaanse adel in Sevilla.

Dat maakt dit boek meteen boeiend. Gitte doorkruist, voortgejaagd door het noodlot, alle denkbare lagen van de bevolking in de Nederlanden en Spanje, die op dat moment verwickeld zijn in wat later de Tachtigjarige Oorlog genoemd zou worden. De lezer krijgt daardoor de kans met al die verschillende werelden van binnenuit kennis te maken. Dat haar wonderlijke reis nergens ongeloofwaardig wordt, komt door Gitte's slim gekozen afkomst: ze is door de Spaanse hertog van Almendraje verwekt bij een Vlaams soldatenliefje.

Als ze vijf is laat haar moeder Gitte achter voor de deur van een calvinistisch weeshuis, met een camee van het wapen van Almendraje. Alle weesmeisjes krijgen als ze oud genoeg zijn een betrekking als dienstmeisje, maar Gitte wordt meegegeven aan een reizende kwakzalver die met zijn gevolg van geboefte marktbezoekers oplicht. Gitte leert de kunst van het beurzen snijden

en inbreken. Ze raakt er bedreven in, maar wordt toch gesnapt en veroordeeld tot ophan-

ging.

De camee betekent haar voorwaardelijke redding. Willem

van Oranje ziet in Gitte de ideale spion: zij kan als verloren dochter infiltreren in de familie van de Spaanse hertog en de kringen rond de koning. Gitte wordt omgeschoold tot katholiek en betreedt het adellijke en beduidend minder spannende leven in Sevilla.

Daar vertraagt het verhaal enigszins, maar het is wel het begin van de innerlijke strijd die het boek diepte geeft en uiteindelijk naar een heftige ontknoping stuwt. Gitte heeft eindelijk de vader die ze altijd wilde, maar moet hem verraden. Doet ze dat niet, dan zullen de mannen van Oranje haar ontmaskeren en eindigt ze alsnog aan de galg. Die tegenstrijdige belangen roepen interessante vragen op over identiteit, oprechtheid, loyaliteit, eigenbelang en de grens tussen haat en liefde. Het begaafde schrijversduo, dat eerder groot succes had met 'Jonkvrouw', scheidt in zintuiglijke taal en met vele historische details een schitterend decor, waarin je helemaal kunt opgaan. De kleurrijke personages en filmische scènes weten de aandacht bovendien vijfhonderd bladzijden lang moeiteloos vast te houden. Een rijke, veelkleurige jongerenroman, die ook veel volwassenen zal aanspreken.

Jean-Claude van Rijckeghem & Pat van Beirs: Galgenmeid. Manteau, Antwerpen. ISBN 9789022323663; 496 blz. € 19,95. Vanaf 14 jaar.

